

poudeert recht op't middelpunt) om een naghel met een gat ofte pijp / daermen deur sien mach. **T** ghebruyck des Nachtwylers is dusdanich: Men set eerst de lanc/ neffens de twaelfte ure aende beroerlijke schijve/aende dach des jaers op de onderste onberoerlijke schijf/en hout het Instrument om hooghe met de onderste kant bande voer A B recht waterpas/alsoo/datmen dooz't gat van de naghel de Noozdster mach sien / draepende dan de wylser opwaert en nederwaert/soo langhe/tot dat de achterste wielen bande groote Waghen komen aen de Wylser/dat soo zijnde / de wylser sal dan wylsen aende beroerlijke schijve de rechte ure. Soomen in plaets bande achterwielen des grooten waghens ghebruyct de klaerste der Nachters/t sal 4 uren 15 minuten later zijn/als de wylser sal toonen/om dat de voorsz wielen bande groote waghens de Nachters soo veel tijt voozgaen.

Men kan oock de ure vinden uyt de rechte ascentien der Son ende der sterren aldus: Als men zenighe sterre in't zuyden liet / wiens rechte ascentie bekend is/en men weet oock de rechte ascentie der Sonne op dien dach: Zoo trecken men de Sons ascentie van d'ascentie der Sterre / 't ghene daer van overblijft deeltmen tot uren dooz 15 (want 15 graden maecten een ure) die wylsen aen de rechte ure van dien tijdt. Soo de Sons ascentie meerder is als de Sters ascentie/in sulcken gheval salmen 360 graden adderen by de ascentie der Sterre/en als dan doen als voorsz is.

1 Exempel.

Op den 10 April sabonds zie ick in't zuyden 't hart des Leeuw/ diens rechte ascentie is 147 graden. De Sons rechte ascentie op die dach is 19 graden / die afghetrocken bande ascentie des Sters/daer blijft over 128 graden/ die gedeelt dooz 15, ick vinde 8 uren en 8 overschietende graden/ en want 15 graden een ure maecten / soo maecht pder graed 4 minuten/ de overighe 8 graden maecten noch 32 minuten van een ure / 't sal dan op die tijt laet zijn 8 uren 32 minuten/te reekenen van de middach af.

2. Exempel.

Op den 5 November snachts binde ick in't zuyden de Sterre Aldebaran het zuyder ooggh des Stiers/diens rechte ascentie is 64 graden/de Sons rechte ascentie op dien dach 220 graden / 't welck is meerder als die van Aldebaran, daerom doe ick tot de ascentie des Sters 360 graden/is te samen 424 graden/ daer uytghetrocken de Sons rechte ascentie 220/daer blijft over 204 graden / vooz't verschil des tijdes tusschen de Son ende de voorsz Sterre/ 't welck gedeelt dooz 15 komt 13 uren/en noch 9 overschietende graden/die maken 36 minuten/'t is dan 13 uren en 36 minuten van de middach / dat is een ure 36 minuten nae de middernacht.

Om de ascentie te vinden op pder dach des jaers / soo der Sonne als der sterren/wyl hebben hier by gheboeght twee tafelkens/het eene bande Son/aenwylende van vijf tot vijf daghen de Sons ascentie/waer uyt die vooz ander daghen daer tusschen licht om vinden is. Het ander vooz 30 der voornaemste vaste sterren/beyde alleen by graden/alsoo sulcx tot desen handel can genoegh doen.

Tafel